

Social- och hälsovårdsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och 2 § i lagen om statsandel för kommunal basservice

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av hälso- och sjukvårdslagen och 2 § i lagen om statsandel för kommunal basservice (RP 38/2019 rd): Ärendet har remitterats till social- och hälsovårdsutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Anne Ilkka, social- och hälsovårdsministeriet
- jurist Leena-Maija Vitie, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira)
- förvaltningsöverläkare Eeva Reissell, Institutet för hälsa och välfärd (THL)
- temp. förvaltningsöverläkare Teppo Heikkilä, Helsingfors och Nylands sjukvårdsdistrikt
- direktör Risto Miettunen, Norra Savolax sjukvårdsdistrikt
- förvaltningsöverläkare Päivi Koivuranta, Finlands Kommunförbund.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- justitieministeriet
- högsta domstolen
- högsta förvaltningsdomstolen
- Regionförvaltningsverket i Södra Finland
- Regionförvaltningsverket i Östra Finland
- Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikt
- Vasa sjukvårdsdistrikt.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att hälso- och sjukvårdslagen och lagen om statsandel för kommunal basservice ändras.

Vasa sjukvårdsdistrikt föreslås bli skyldigt att ordna en enhet för omfattande jour dygnet runt i anslutning till det egna centralsjukhuset. Det föreslås att Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikts skyldighet att ordna jourtjänster på finska och svenska slopas som obehövlig.

Betänkande ShUB 5/2019 rd

Sjukvårdsdistrikt med universitetssjukhus förpliktas enligt förslaget att lämna medicinska sakkunnigutlåtanden på begäran av domstolar. Uppgiften att lämna utlåtanden ska administreras av Norra Savolax sjukvårdsdistrikt, som av statens medel betalas en separat ersättning för skötseln av uppgiften och som i sin tur betalar ersättningar till dem som skriver utlåtandena.

Lagen om statsandel för kommunal basservice ändras också så att uppgiften att lämna medicinska sakkunnigutlåtanden inte ska betraktas som ett statsandelsåliggande.

Propositionen hänför sig till statens budgetproposition för 2020 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Förändringar i jourverksamheten

Syftet med regeringspropositionen är att inom Vasa sjukvårdsdistrikt bättre än för närvarande trygga tillgången till jourtjänster förutom på finska också på svenska. Genom ändringen stärks de språkliga rättigheterna inom jourtjänsterna för befolkningen i Vasa sjukvårdsdistrikt så att tillgången till jourtjänster förbättras och resan till brådskande vård förkortas. Utskottet konstaterar att jourtjänsterna vid Vasa centralsjukhus också i nuläget nästintill motsvarar den omfattning som förutsätts av sjukhus med omfattande jour och att tjänsterna i praktiken ytterligare stärks i fråga om två specialområden.

I propositionen föreslås det att skyldigheten för Syd-Österbottens sjukvårdsdistrikt att ordna jourtjänster på svenska slopas som obehövlig. Tjänsterna för svenskspråkiga patienter tillhandahålls i fortsättningen på samma sätt som i andra enspråkiga finskspråkiga sjukvårdsdistrikt.

De tilläggsresurser som behövs på grund av förändringarna i jourverksamheten beaktas i budgetpropositionen för nästa år (mom. 28.90.30); det innebär ett tillägg på en miljon euro som delas ut till kommunerna i enlighet med lagen om statsandel för kommunal basservice.

Av de orsaker som konstateras i propositionsmotiven anser utskottet att det med tanke på tillgödoseendet av de språkliga rättigheterna är ändamålsenligt att, utöver de nuvarande 12 sjukvårdsdistrikt som upprätthåller omfattande jour dygnet runt, också Vasa sjukvårdsdistrikt åläggs skyldighet att ordna omfattande jour dygnet runt. Granskningen av hur jourtjänsterna fungerar i olika delar av landet bör enligt utskottet också göras som ett led i granskningen av hela servicesystemet, så att lika tillgång till tjänster och tillgödoseendet av de språkliga rättigheterna på nationalspråken tryggas.

Medicinska sakkunnigutlåtanden

För universitetssjukvårdsdistrikten föreslås en skyldighet att ge de medicinska utlåtanden som domstolarna begär så att Norra Savolax sjukvårdsdistrikt administrerar lämnandet av utlåtanden.

Betänkande ShUB 5/2019 rd

Syftet med propositionen är att säkerställa att domstolarna får de medicinska sakkunnigutlåtanden de behöver. Reformen hänför sig till utvecklandet av systemet med försäkringsläkare. Avsikten är att öka transparensen i systemet och medborgarnas förtroende för systemet.

I samband med behandlingen av medborgarinitiativet om systemet med försäkringsläkare godkände riksdagen ett uttalande där det förutsattes att lagändringar bereds för att åtgärda missförhållandena i systemet med försäkringsläkare (MI 4/2108 rd — RSk 39/2018 rd). Utskottet anser det med tanke på jämlikheten mellan ändringssökandena vara viktigt att en oberoende, central instans ger utlåtanden till domstolarna i medicinska ärenden. En oberoende sakkunnigaktör bidrar till ökad rättssäkerhet och gör den medicinska bedömningen mer genomskinlig och tillförlitlig.

Norra Savolax sjukvårdsdistrikt inrättar en expertgrupp där alla sjukvårdsdistrikt som är huvudmän för ett universitetssjukhus utser sakkunniga. Norra Savolax sjukvårdsdistrikt kan också utse andra medicinska experter till gruppen och från fall till fall vid behov begära utlåtande av en sakkunnig som inte hör till expertgruppen. I propositionen har det uppskattats att behovet av utlåtanden kommer att uppgå till 80–200 per år. Utskottet konstaterar att det är osäkert hur antalet utlåtanden och kostnaderna utvecklas, eftersom en bättre tillgång till utlåtanden kan öka antalet begäranden om utlåtanden. Utvecklingen av antalet sakkunnigutlåtanden och kostnadsutvecklingen bör följas upp. Staten betalar ersättning för verksamhetskostnaderna till Norra Savolax sjukvårdsdistrikt, som förmedlar ersättningen per utlåtande till en sakkunnig. Utskottet anser det motiverat att ersättningen för utlålandet graderas enligt den arbetsmängd som krävs för att utarbeta utlålandet och att särskild finansiering reserveras för denna nya uppgift.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Social- och hälsovårdsutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 38/2019 rd utan ändringar.

Helsingfors 6.11.2019

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Anu Vehviläinen cent
vice ordförande Mia Laiho saml
medlem Pekka Aittakumpu cent
medlem Kim Berg sd
medlem Anna-Kaisa Ikonen saml
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Arja Juvonen saf
medlem Noora Koponen gröna
medlem Merja Kyllönen vänst (delvis)
medlem Aki Lindén sd
medlem Hanna-Leena Mattila cent

Betänkande ShUB 5/2019 rd

medlem Ilmari Nurminen sd
medlem Veronica Rehn-Kivi sv
medlem Heidi Viljanen sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.